

Cirkulärnr: 1996:162
Diariernr: 1996/2967
Handläggare: Ann-Sofie Eriksson, Mona J-Åkerström
Avdelning/sektion: Plan- och miljösektionen
Datum: 1996-11-04
Mottagare: Miljö- och hälsoskydds nämnden
Rubrik: Delegering på miljö- och hälsoskyddsområdet
Bilagor: Delegering av beslutandesätt enligt speciallagstiftning
Cirkulär nr 1996:140 Samverkan mellan kommuner
underlättas och stimuleras

Handläggare:
Ann-Sofie Eriksson, Mona J-Åkerström

1996-11-04

Miljö- och hälsoskydds nämnden

Delegering på miljö- och hälsoskyddsområdet

Många kommuner har frågat efter ett nytt underlag för översyn av miljö- och hälsoskydds nämndernas delegationsordning. Orsakerna är främst de ändringar som gjorts i kommunallagen, men även de nya erfarenheter som vuxit fram ur förändrade arbetssätt.

I cirkuläret lämnar vi ett underlag till miljö- och hälsoskydds nämndens delegering av beslutanderätt enligt speciallagstiftning, se bilaga.

Underlaget är delvis en sammanställning över hur man arbetat med delegering i en del kommuner ute i landet. Det innebär att förslagen mer ger en bild av vad som är möjligt än vad som är nödvändigt. Observera att bedömningen av vad som är lämpligt att delegera måste avgöras av varje nämnd för sig. Bedömningen måste göras utifrån kommunens egna förutsättningar och förhållanden. Vid bedömningen måste hänsyn tas till bl.a. ärendets svårighetsgrad, hur ofta ärendet förekommer och vilken storlek och struktur den egna kommunen har.

Nedan följer en kortfattad beskrivning av de viktigaste principerna för delegering.

Nämndernas delegeringsrätt

Det finns två syften med att delegera beslutanderätten

- 1 att avlasta nämnden mindre viktiga ärenden, s.k. rutinärenden samt
- 2 att möjliggöra en effektivare kommunal förvaltning genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen snabbare.

Utvecklingen mot en ökad målstyrning av den kommunala verksamheten medför att de anställda får ökade befogenheter och ett större ansvarstagande i fråga om verksamhetens bedrivande. En avvägning måste dock alltid ske mellan effektivitetskrav och demokratiaspekter, d.v.s. kravet på inflytande för de förtroendevalda.

Delegeringsförbud

Ärenden av större vikt får inte delegeras utan är förbehållna nämnden i sin helhet. I 6 kap. 34 § kommunallagen (KL) sägs att nämnderna inte får delegera beslutanderätten i följande slag av ärenden:

- 1 ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
- 2 framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
- 3 ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller av större vikt, och
- 4 vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter.

Exempel på föreskrifter enligt punkt 4 är 5 § hälsoskyddslagen som bl.a. förbjuder delegation av beslut om vitesförelägganden.

Till vem kan delegering ske?

Beslutanderätten kan enligt 6 kap 33 § KL delegeras till utskott, ledamot eller ersättare eller till en anställd i kommunen.

Genom ändringar, som trätt i kraft den 1 juli 1996, i miljöskyddslagen, renhållningslagen, hälsoskyddslagen och lagen om kemiska produkter får en kommun teckna avtal med en annan kommun om att uppgifter enligt de nämnda lagarna får ombesörjas helt eller delvis av den andra kommunen. Kommunen får dock ej överlåta befogenhet att avgöra ärenden. Kommunen får också efter överenskommelse med en annan kommun delegera till en anställd i den kommunen att fatta beslut på kommunens vägnar i ett visst ärende eller en grupp av ärenden. Information om detta finns i cirkulär "Samverkan mellan kommuner underlättas och stimuleras" nr 1996:140.

Nämnden avgör helt själv inom ramen för sin beslutanderätt vad som skall delegeras och till vem.

Delegering till en anställd tillsammans med ledamot eller ersättare, s.k. blandad delegering är inte tillåten. Det är inte heller tillåtet att delegera till flera anställda i grupp, eller till en anställd i ett kommunalt bolag.

Nämnden kan ställa upp villkor eller begränsa ett uppdrag. Vidare kan direktiv lämnas om samråd med annan innan beslut fattas. Exempel på begränsning är att delegationsuppdraget endast gäller positiva beslut.

Delegering kan ske till namngiven person. Det kan dock vara praktiskt att beslutanderätten följer ett politiskt uppdrag, t.ex. ordföranden i nämnden eller en tjänst, t.ex. miljöchefen, istället för att gå till en namngiven person. Det kan också vara bra att ange vem som tar över beslutanderätten vid semester, sjukdom etc.

Obligatorisk anmälningskyldighet

Beslut som har fattats med stöd av delegering måste anmälas till nämnden, som bestämmer i vilken ordning detta skall ske. Anmälan fyller bl.a. ett informationsbehov för nämndens räkning.

Vidaredelegering

Om en nämnd delegerar beslutanderätten till en förvaltningschef kan nämnden också överlåta åt denne att i sin tur uppdra åt en annan anställd inom kommunen att besluta istället, 6 kap 37 § KL. Detta kallas vidaredelegering. Beslut som fattas efter vidaredelegering skall anmälas till förvaltningschefen, som i sin tur skall anmäla besluten vidare till nämnden.

Brådskande ärenden

Enligt 6 kap 36 § KL får en nämnd uppdra åt ordföranden eller annan ledamot att besluta på nämndens vägnar i brådskande ärenden. Sådana beslut skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde. Någon begränsning av möjligheterna ges inte i lagen, men däremot kan nämnden precisera och begränsa uppdraget till vissa typer av ärenden.

Delegeringsrättens omfattning

Delegeringsbestämmelserna syftar till delegering av verklig beslutanderätt. Gränsdragningen mellan beslut som kräver delegering och ren verkställighet kan ibland vara svår att göra. Bedömningen är bl.a. beroende av beslutets innehåll och rättsverkan samt om det finns utrymme för egna överväganden. Självständiga beslut kännetecknas av att det finns beslutsalternativ. Normalt kan besluten också överklagas. Beslut av rent verkställande art skall inte delegeras. De kan normalt inte heller överklagas. Yttranden innehåller självständiga bedömningar och fordrar alltså delegation för att kunna föras över på någon annan. Framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom besvär över nämndens beslut får inte delegeras.

Debitering av avgifter enligt taxa bör normalt kunna hänföras till ren verkställighet. Dock innebär individuell nedsättning eller jämkning av en avgift ett självständigt beslutsfattande som fordrar delegation för att kunna föras över på t.ex. tjänsteman.

Meddelande av råd och anvisningar ingår som ett led i tillsynsverksamheten. Att utöva tillsyn innebär inte något beslutsfattande i kommunallagens mening. Det är således inte fråga om att föra över någon beslutanderätt från nämnd till delegat.

Information och service till allmänheten betraktas som ren verkställighet och kräver således ingen delegering. Förhandlingar enligt medbestämmandelagen utgör inget självständigt beslutsfattande. De skall därför inte delegeras.

Åtgärder av rent förberedande eller av rent verkställande art skall inte tas med i en delegeringsförteckning. Sådana uppgifter kan lämpligen preciseras i en särskild förteckning. Ett annat alternativ är att ta in uppgifter av ren verkställighetskaraktär i befattningsbeskrivningarna för olika tjänstemän.

Överklagande

När en nämnd delegerar sin beslutanderätt träder delegaten helt in i nämndens ställe, d.v.s. beslutet är juridiskt sett ett nämndens beslut. Detta betyder att delegatens beslut överklagas på samma sätt som nämndens. Nämnden kan i princip inte ändra delegatens beslut i efterhand.

Nämnden kan däremot när som helst återkalla eller ändra ett givet delegationsuppdrag. I undantagsfall kan nämnden "ta över" beslutanderätten i ett visst ärende innan delegaten har fattat beslut. Ärendet bör då vara av sådant principiellt intresse att det motiverar beslut av nämnden.

Skulle delegaten finna att ett ärende är sådant att delegeringsförbud råder skall ärendet hänskjutas till nämnden för avgörande. Detsamma gäller när delegaten i ett ärende är jävig.

Anmälan av delegeringsbeslut

Alla beslut som har fattats med stöd av delegering skall anmälas till nämnden. Nämnden bestämmer själv när och hur anmälan skall ske. Anmälnings-systemet skall tillgodose nämndernas informations- och kontrollbehov.

Anmälan har även betydelse för beräkning av överklagandetiden vid laglighetsprövning.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Plan- och miljösektionen

Lars Fladvad

Ann-Sofie Eriksson

Bilagor: Delegering på miljö- och hälsoskyddsområdet
Cirkulär 1996:140 Samverkan mellan kommuner underlättas och stimuleras